

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Львівський національний університет імені Івана Франка
Економічний факультет
Кафедра економіки підприємства**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри економіки
підприємства економічного факультету
Львівського національного університету
Імені Івана Франка
(протокол № 1 від 01.09.2023р.)

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

**«УПРАЛІННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ»,
що викладається в межах ОПІ першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти для здобувачів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля
та біржова діяльність»
(за вибором студента)**

Львів 2023р.

Назва курсу	Управління та організація малого бізнесу
Адреса викладання курсу	М.Львів, Пр.Свободи, 18, корпус економічного факультету
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Економічний факультет, кафедра економіки підприємства
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	07 «Управління та адміністрування» 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Викладач(-і)	Лукашенко Тетяна Валентинівна – ст. викладач кафедри економіки підприємства
Контактна інформація	ел. пошта: Tetyana.Lukashenko@Lnu.edu.ua тел. (032) 239 40 25
Консультації по курсу	Відповідно до графіку консультування (кафедра економіки підприємства, пр. Свободи 18/117)
Інформація про курс	Курс вивчає організаційно-економічні умови створення та організації функціонування суб'єктів малого бізнесу, особливості управління їх діяльністю в сучасних умовах.
Коротка анотація курсу	Курс «Управління та організація малого бізнесу» є вибіркоким, викладається для студентів університету, що здобувають ступінь бакалавра, в обсязі 4-х кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі курсу	Мета вивчення дисципліни - формування системи знань з питань організації та управління діяльністю в сфері малого підприємництва, що сприяє підготовці майбутніх фахівців до діяльності в даній сфері в статусі ефективних власників та менеджерів. Основні завдання: вивчення сутності та ролі малого бізнесу в економіці країни, виявлення основних проблем функціонування і розвитку малого бізнесу і шляхів їх подолання, оволодіння теоретичними, правовими, організаційними та методичними основами підприємницької діяльності в малому бізнесі, ознайомлення з підтримкою та інфраструктурним забезпеченням малого бізнесу, набуття навичок управлінської діяльності в сфері малого підприємництва.
Література для вивчення дисципліни	Базова література: 1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 №436-IV (зі змінами та доповненнями). URL: http://zakon.rada.gov.ua 2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 №2755-VI (зі змінами та доповненнями). URL: http://zakon.rada.gov.ua 3. Цивільний Кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV (зі змінами та доповненнями). URL: http://zakon.rada.gov.ua 4. Закон України від 22.03.2012 №4618-VI «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва України». URL: http://zakon.rada.gov.ua 5. Закон України від 15.05.2003 № 755-IV «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців» (зі змінами та доповненнями). URL: http://zakon.rada.gov.ua

6. Закон України від 11.09.2003 № 1160-IV «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» (зі змінами та доповненнями). URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
7. Закон України від 06.09.2005 № 2806-IV «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності»(зі змінами та доповненнями) URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
8. Ануфрієва О. Л., Пальчевська Т. Г., Лагоцька Г. М. Підприємницька діяльність: навч. посіб. Івано-Франківськ: «Лілея НВ». 2014. 304 с.
9. Бердинець М. Д., Сурженко А.В. Фінансовий менеджмент у малому бізнесі: навч. посіб. – К. : «Центр учбової літератури», 2016. 352 с.
10. Гаєвська Л.М. Підприємницька діяльність : підручник Ірпінь : Університет ДФС України, 2019. 500 с.
11. Економіка і бізнес: підручник / за ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника, д.е.н., проф. О. І. Карінцевої. Суми: Університетська книга, 2021. 316 с.
12. Мельников А.В., Коваленко О.А., Пундяк Н.Б. Основи організації бізнесу: навч. пос. К.: Центр учбової літератури, 2013.
13. Основи підприємництва: підручник / [Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О., та ін.]; під заг. ред. Н.В. Валінкевич. Житомир : ЖДТУ, 2019. 493 с.
14. Підприємництво. Ч. 1. Теоретичні основи організації підприємницької діяльності : підручник / С. В. Панченко, В. Л. Дикань, О. В. Шраменко та ін. Харків : УкрДУЗТ, 2018. 241с.
15. Підприємництво. Ч. 2. Реалізація підприємницької діяльності у сучасних ринкових умовах: підручник / С. В. Панченко, В. Л. Дикань, О. В. Шраменко та ін. Харків : УкрДУЗТ, 2018. 228 с.
16. Створення власного бізнесу: навч. посіб. / А. М. Колот, Г. О. Швиданенко, та ін. К. : КНЕУ, 2017. 311с.

Додаткова література:

1. Васюта В., Путря А., Пивоваров В. Стан розвитку малого підприємництва в Україні. Вісник Хмельницького національного університету 2022, № 6, Том 1. С.60-64. URL: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2023/01/2022-312-61-22.pdf>
2. Висоцький О. Малий бізнес, велика гра. В-во: Visotsky Consulting. 2020. 212с.
3. Довідник підприємця. URL: <https://www.gurt.org.ua/biz/manual/#gsc.tab=0>
4. Жаворонок А.В. Сучасний стан кредитування малого бізнесу та його роль у розвитку національної економіки. URL: <file:///C:/Users/Owner/Downloads/6087-Article%20Text-17016-1-10-20220629.pdf>
5. Лойко Л., Александров Б. Підтримка та розвиток малого та середнього бізнесу в Україні в умовах війни. European scientific journal of Economic and Financial innovation №1(11) 2023. С. 228-237. URL: <https://journal.eae.com.ua/index.php/journal>
6. Підприємництво в сучасних умовах розвитку України: навч.-практ. посіб. /Д. А. Антонюк, Л. М. Бухаріна, О. А. Онищенко, В. О. Шишкін. Запоріжжя. 2018р. 428с. URL:
7. Проблеми і перспективи розвитку малого і середнього бізнесу :

	<p>монографія / за ред. д.е.н., професора С.Д. Лучик; Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ. Чернівці : Технодруку, 2021. 400 с.</p> <p>8. Стрілець В.Ю. Забезпечення розвитку малих підприємств: теорія, методологія, практика: монографія. Полтава: ПУЕТ, 2019. 457с.</p> <p>9. Технології розробки стартапів. Київ. 2021. https://ifsa.kiev.ua/vidannya/navchalnij-posbnik-texnolog-rozrobki-startapv.html</p> <p>10. Управління стартапами : підручник / О. А. Гавриш, К. О. Бояринова, М. О. Кравченко, К. О. Копішинська; за заг. ред. О. А. Гавриша. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Видавництво «Політехніка», 2020. 716 с.</p> <p>11. Ярмоленко В. Стан та шляхи розвитку малого і середнього бізнесу в умовах невизначеності. Науковий вісник Львотної академії. Серія: Економіка, менеджмент та право. 2023. Вип.8. С. 57-65. URL: https://fmnzb.sfa.org.ua/wp-content/uploads/2023/06/8.pdf</p> <p>12. Gerber, Michael E. The most successful small business in the world : the ten principles1 / by Michael E. Gerber. Printed in the United States of America John Wiley & Sons, Inc.2010 p.162</p> <p>Інтернет-ресурси: http://franchising.ua/osnovi-biznesu/ - портал ідей для бізнесу http://www.vlasnasprava.info/ - новини українського бізнесу http://www.bplans.com – бізнес-планування http://chp.com.ua/ua/ - приватне підприємництво https://business.diaa.gov.ua/ - дія бізнес http://pleddg.org.ua/ua/tag/rozvitok-msp/ - партнерство з розвитку міст</p>
Обсяг курсу	120 год., з них 28 год лекційні заняття, 14 год практичних занять, 78 год. самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p>Після закінчення курсу студенти повинні знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - теоретичні засади підприємництва та управлінської діяльності в малому бізнесі; - форми, умови та методи підтримки малого бізнесу; - організаційні форми малого бізнесу; - технологію організації малого підприємства; - специфіку взаємовідносин суб'єктів малого бізнесу з інститутами ринкової інфраструктури; - порядок та умови оподаткування суб'єктів малого бізнесу; - процес, функції та організацію менеджменту на малому підприємстві; - особливості планування та ведення обліку на малому підприємстві; - сутність та організацію фінансової діяльності суб'єктів малого бізнесу; - побудову маркетингової діяльності в малому бізнесі; - інструментарій стратегічного управління діяльністю малих підприємств; - специфіку підприємницької діяльності в різних галузях та видах малого бізнесу. <p>вміти:</p>

- оцінювати переваги та недоліки створення та функціонування суб'єктів малого бізнесу в конкретних умовах;
- використовувати можливості системи підтримки малого підприємництва;
- обирати оптимальну організаційно-правову форму в сфері малого бізнесу з урахуванням специфіки та умов діяльності;
- розробляти та оптимізувати бізнес-плани проектів по започаткуванню/розвитку суб'єкта малого бізнесу;
- започатковувати мале підприємство та проходити процедуру його реєстрації;
- правильно обирати систему оподаткування суб'єкта малого бізнесу та розраховувати величину податків;
- будувати взаємовідносини з інститутами інфраструктури малого бізнесу;
- оцінювати варіанти управлінських рішень з метою підвищення ефективності діяльності малого підприємства;
- визначати ресурси малого підприємства і приймати рішення щодо їх структури та обсягу;
- будувати систему стимулювання персоналу малих підприємств;
- розраховувати та проводити аналіз основних фінансово - економічних показників малого підприємства і приймати відповідні рішення;
- планувати діяльність малого підприємства;
- обґрунтовувати рішення в фінансовій та інвестиційній сфері малих підприємств, застосовувати різні форми їх кредитування;
- проводити маркетингові дослідження, обґрунтовувати маркетингову стратегію малого підприємства та заходи з її реалізації;
- обирати та обґрунтовувати стратегії малого підприємства відповідно до прогнозних характеристик підприємницького середовища;
- враховувати на практиці галузеві особливості управління та організації суб'єктів малого бізнесу.

В результаті вивчення курсу здобувачі набувають наступних компетенцій:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

ЗК8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

Фахові компетентності (СК):

СК2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи та інструментарій для обґрунтування створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

СК4. Здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур.

СК7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

	<p>ПРН 7. Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати.</p> <p>ПРН 12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення і функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.</p> <p>ПРН 17. Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.</p> <p>ПРН 20. Знати основи бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків.</p>
Ключові слова	Мале підприємство, малий бізнес, маркетинг, менеджмент, оподаткування, підприємництво, підтримка, стратегія, фінанси.
Формат курсу	Очний (проведення лекцій, практичних, самостійна робота, консультування)
Теми	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та значення малого бізнесу в суспільному розвитку. 2. Система підтримки малого бізнесу. 3. Організація малого підприємства. 4. Інфраструктурне забезпечення діяльності суб'єктів малого бізнесу. 5. Оподаткування суб'єктів малого бізнесу. 6. Управління малим підприємством. 7. Управління фінансами в малому бізнесі. 8. Маркетинг в малому бізнесі. 9. Стратегічне управління діяльністю малих підприємств. 10. Особливості підприємництва в окремих сферах малого бізнесу.
Підсумковий контроль, форма	Залік вкінці курсу
Пререквізити	Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни: «Основи бізнесу», «Організація діяльності підприємства», «Бухгалтерський облік і оподаткування», «Бізнес-планування», «Менеджмент», «Маркетинг», «Стратегія бізнесу», «Проектний аналіз»
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентації Лекції Інтерактивні методи (демонстраційні вправи, ситуаційні вправи, задачі, мозковий штурм, синектика, дискусії, робота з тестовими та іншими діагностичними методиками тощо)
Необхідне обладнання	Проектор, комп'ютер з можливістю підключення до Інтернет, екран для проектора, фліпчарт
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Модульне опитування – 2-а модулі по 30 балів.</p> <p>Виступ на практичному занятті – 5 балів, участь в обговоренні питання, в дискусії, суттєве доповнення (залежно від змісту та наповнення) до 3-х балів.</p> <p>Підготувати тези і текст фіксованого виступу на задану тему (5 хв.) за умови дотриманням всіх вимог 7 балів, за наявності презентації -10 балів.</p> <p>Індивідуальне завдання: підготовка реального бізнес-плану започаткування підприємницької діяльності в малому бізнесі (15 балів).</p>

Питання до заліку*

1. Підприємництво як економічна категорія. Малий бізнес і підприємництво.
2. Ознаки підприємництва. Сфери та функції підприємницької діяльності.
3. Правовий статус суб'єктів малого бізнесу. Державні гарантії розвитку підприємницької діяльності.
4. Соціально-економічна роль малого бізнесу. Переваги і недоліки малих підприємств.
5. Міжнародні та вітчизняні критерії визначення малих підприємств.
6. Динаміка, масштаби і структура розвитку малого бізнесу в Україні.
7. Українська специфіка розвитку малого бізнесу. Проблеми малих підприємств і шляхи їх розв'язання.
8. Організація і правова база державної підтримки малого бізнесу в Україні.
9. Напрямки та засоби державної підтримки малого бізнесу.
10. Недержавна підтримка малого бізнесу. Сервісна (навчально-консультативна) підтримка малого бізнесу.
11. Міжнародне співробітництво в сфері підтримки малого бізнесу.
12. Шляхи утворення малих підприємств і їх характеристика.
13. Підприємницька ідея та методи її пошуку.
14. Бізнес-план, як інструмент реалізації підприємницької ідеї та управління малим підприємництвом.
15. Основні організаційно-правові форми малого бізнесу, їх характеристика та вибір.
16. Суб'єкт підприємницької діяльності – фізична особа. Порядок реєстрації суб'єктів малого бізнесу – фізичних осіб.
17. Порядок реєстрації суб'єктів малого бізнесу – юридичних осіб.
18. Дозвільна система в малому бізнесі. Ліцензування діяльності малих підприємств.
19. Франчайзинг і його форми. Переваги та недоліки франчайзингу в системі малого бізнесу.
20. Інфраструктурне забезпечення малого та його інституту.
21. Банки і їх роль в розвитку малого бізнесу. Види банківських послуг для малих підприємств.
22. Біржове обслуговування малих підприємств.
23. Митна система та режими експортно-імпортних операцій.
24. Арбітражне обслуговування малих підприємств.
25. Податкова система і її побудова в Україні. Режими оподаткування суб'єктів малого підприємництва.
26. Характеристика податків, які сплачуються суб'єктами малого бізнесу, що перебувають на загальній системі оподаткування.
27. Спрощена система оподаткування та основні елементи її побудови. Види податків, які заміщаються єдиним податком.
28. Єдиний податок і особливості його застосування для різних категорій платників податку.
29. Оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності – фізичних осіб в рамках загальної системи оподаткування.
30. Організація управління малим підприємством.
31. Управлінські функції менеджменту малого підприємства та їх зміст. Менеджер як фактор виробництва та управління бізнесом.
32. Специфіка управління персоналом в малому бізнесі.
33. Організація оплати праці на малих підприємствах.
34. Підприємницька культура та етикет.

	<ol style="list-style-type: none"> 35. Фінансовий менеджмент та характеристика його побудови в малому бізнесі. 36. Джерела інвестицій в малий бізнес. Інвестиційні ризики малих підприємств. 37. Фінансовий аналіз та планування малих підприємств. 38. Управління витратами в малому бізнесі. 39. Спрощена система обліку та звітності. 40. Порядок і умови кредитування малих підприємств. Оцінка платоспроможності малого підприємства, як позичальника. 41. Лізинг, його зміст та значення в розвитку малого бізнесу. 42. Види лізингових операцій та порядок їх здійснення. 43. Маркетинг малого підприємства, його зміст та призначення. 44. Дослідження ринку малого підприємства та вибір потенційного ринку збуту. Сегментація ринку та її види. 45. Стратегії маркетингу для підприємств малого бізнесу. 46. Товарна політика малого підприємства та принципи її побудови. 47. Ціноутворення в малому бізнесі. Цінові скидки. 48. Комунікаційна модель малого підприємства. 49. Поняття та сутність стратегічного управління малим підприємством. 50. Види стратегій малих підприємств. 51. Структура і вибір стратегії малого підприємства. 52. Торговельне підприємництво в малому бізнесі. 53. Малий бізнес в виробничій сфері. 54. Сервісне підприємництво в малому бізнесі. 55. Інноваційне мале підприємництво.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

**Залік зараховується за сумою балів, отриманих студентом за результатами участі в навчальному процесі та оцінювання виконання призначених завдань.*